

Helsinki

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Eduskuntavaalit 2019

Vaalilautakunnan tehtävät

SISÄLLYS

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT.....	3
VAALILAUTAKUNTA.....	3
ESTEELLISYYS.....	3
VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA.....	4
VAALIMATERIAALI.....	5
ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SIJOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON.....	5
ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET.....	6
JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA.....	6
KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA.....	6
ÄÄNIOIKEUS EDUSKUNTAVAALEISSA.....	6
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN.....	7
ÄÄNESTYSTOIMITUS.....	8
1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.....	8
2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon.....	9
2.1 Tietosuoja.....	10
3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle.....	10
4. Äänestäminen.....	11
5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna.....	12
YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA 1–5.....	13
ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN.....	14
ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA.....	14
VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN.....	14
JÄLKITOIMENPITEET.....	15
LIITTEET:	
LIITE 1: Vaaliluettelo	
LIITE 2: Vaalipöytäkirja	
LIITE 3: Vaaliluettelon laskelmasivu	

EDUSKUNTAVAALIT 2019

VAALIPÄIVÄN TÄRKEÄT PUHELINNUMEROT

Keskusvaalilautakunnan toimiston päivystys, puh. 09 310 13344.

Äänestäjän **oikeaa äänestysaluetta** koskevat tiedustelut:

- Keskusvaalilautakunnan toimisto, puh. **09 310 13344**

tai

- Väestörekisterikeskus, puh. **0295 535 530.**

Järjestyshäiriötapaukset:

- Hätäkeskus, puh. **112.**

VAALILAUTAKUNTA

Eduskuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 14.4.2019.

Vaalipäivän äänestyksestä huolehtii äänestyspaikalla kaupunginhallituksen asettama vaalilautakunta.

Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme jäsentä ja viisi varajäsentä, jotka kaikki osallistuvat lautakuntatyöskentelyyn. Lisäksi kaikkien vaalilautakuntaan valittujen sekä vaaliavustajien tulee osallistua ääntenlaskentaan äänestyshuoneistojen sulkeuduttua.

Vaalilain mukaan vaalilautakunta on päätösvaltainen, kun siinä on kolme jäsentä, joista yhden tulee olla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Mikäli syntyy tilanne, jossa sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat tilapäisesti poissa tai esteellisiä, vähintään kolmijäseninen vaalilautakunta valitsee keskuudestaan uuden puheenjohtajan, joka vastaa vaalilautakunnan työskentelystä.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja vastaa lautakunnan työnjaon järjestämisestä.

ESTEELLISYYS

Mikäli olette estynyt osallistumaan vaalilautakunnan työskentelyyn tai olette esteellinen, ilmoittakaa siitä välittömästi keskusvaalilautakunnan toimistoon joko puhelimitse 09 310 20003 tai 09 310 13344 tai sähköpostitse kesv1k@hel.fi.

Esteellisyys tarkoittaa tilannetta, jossa käsittelyn puolueettomuus saattaa vaarantua asiaa käsittelevän henkilön ja käsiteltävän asian välisen suhteen vuoksi.

Esteellinen henkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä asiaa käsiteltäessä. Esteellisyystilanteiden välttämiseksi on vaalilaissa säädetty, että vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei saa olla eduskuntavaalien ehdokas.

VAALIAVUSTAJA JA ÄÄNESTÄJÄN VALITSEMA AVUSTAJA

Jokaisella äänestyspaikalla tulee olla vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa tätä äänestysmerkinnän tekemisessä äänestyslippuun. Avustajan on käytettävä rintamerkkiä, johon on merkitty sanat *vaaliavustaja* ja *valbiträde*.

Äänestäjän avustajana äänestysmerkinnän tekemisessä äänestyslippuun voi toimia vain

- vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja tai
- äänestäjän itsensä valitsema avustaja tai
- äänestäjän niin halutessa vaalilautakunnan jäsen, jollei se viivytä äänestystä.

Vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaaliavustajana. Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa, avioliitonomaisessa olosuhteessa ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävää henkilöä.

Vaaliavustajaksi nimetään **ensisijaisesti** vaalilautakunnan jäsen tai varajäsen. Tällöin tulee kuitenkin huolehtia siitä, että vaalilautakunta on koko vaalipäivän äänestyksen ajan päätösvaltainen eli vähintään kolmijäseninen. Sinä aikana, jolloin jäsen tai varajäsen on vaaliavustajana, hän ei voi toimia vaalilautakunnan jäsenenä.

Vaalilautakunnan on mahdollista nimetä myös enintään kaksi vaalilautakunnan ulkopuolista vaaliavustajaa, joiden täytyy olla tehtävään kykeneviä ja riittävän kielitaitoisia täysi-ikäisiä henkilöitä. Parhaiten tämä tapahtuu siten, että puheenjohtaja nimeää yhden ja varapuheenjohtaja toisen henkilön, ja lautakunta vahvistaa nimeämisen vaalipöytäkirjaan.

Vaalilautakunnan ulkopuolinen vaaliavustaja ei saa osallistua vaalilautakunnan tehtäviin kuuluviin äänestystoimituksen eri vaiheisiin. Esimerkiksi äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen ja äänestyslipun leimaaminen eivät kuulu avustajan tehtäviin. Avustajat osallistuvat kuitenkin päivän päätteeksi suoritettavaan ääntenlaskentaan vaalilautakunnan apuna.

Vaaliavustajan tehtävänä on avustaa äänestäjiä. Avustajana toimiva henkilö on velvollinen täyttämään äänestyslippuun tunnollisesti, mitä äänestäjä haluaa, ja pitämään salassa äänestystoimituksessa saamansa tiedot. Avustajalle on korostettava, ettei hän missään tapauksessa saa vaikuttaa äänestäjän ehdokasvalintaan tai suositella äänestäjälle ketään ehdokasta.

Lautakunnan on yhdessä vaaliavustajan ja paikalla olevan muun henkilökunnan kanssa huolehdittava siitä, että vanhuksat ja liikuntarajoitteiset voivat äänestää äänestyspaikassa. Äänestyspaikkoja valittaessa on otettu huomioon niiden esteettömyys. Mahdollisiin kiertoreitteihin on syytä laittaa vaalimateriaalin mukana olevia opasteita.

Erityisesti on korostettava, että vaalilain mukaan äänestäjä, jonka kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt, saa halutessaan käyttää äänestysmerkinnän tekemisessä apuna itse valitsemaansa avustajaa. Vaalilautakunnan on merkittävä äänestäjän valitseman avustajan nimi vaalipöytäkirjaan.

VAALIMATERIAALI

Vaalimateriaali luovutetaan puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille lauantaina 13.4.2019 kello 12.00–16.00 Kallion virastotalon ala-aulessa, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki.

Jos puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ei pääse paikalle, on yhden jäsenen tai varajäsenen oltava puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kanssa materiaalinluovutustilaisuudessa. Tilaisuudessa on siis oltava läsnä kaksi lautakunnan jäsentä.

Vaalimateriaali sisältää muun muassa vaalileimasimet (2 kpl), vaaliluettelokansiot (2kpl), äänestysliput, ehdokaslistojen yhdistelmät, opasteita äänestyspaikalle, kyniä ja muita toimistotarvikkeita sekä jäljennöksen vaalilautakunnan asettamispäätöksestä, joka laitetaan näkyville esimerkiksi vaalihuoneiston sisäänkäynnin läheisyyteen.

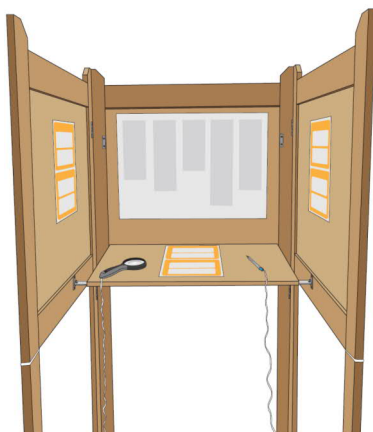
ÄÄNESTYSKOPIT JA NIIDEN SIJOITTAMINEN VAALIHUONEISTOON

Äänestyspaikalla on kolme äänestyskoppia, joista yksi on muita leveämpi ja kirjoitustasoltaan matalampi ns. esteetön äänestyskoppi, johon mahtuu pyörätuolilla. Kyseisessä äänestyskoppissa voivat äänestää muutkin kuin pyörätuolia käyttävät äänestäjät.

Äänestyskoppien sisäpuolelle kiinnitetään ehdokaslistojen yhdistelmä. Oikeusministeriön ohje äänestäjälle äänestysmerkinnän tekemisestä kiinnitetään äänestyskopin kirjoitustasoon ja/tai seinälevyyn. Ehdokaslistojen yhdistelmää ja ohjetta äänestäjälle äänestysmerkinnän tekemisestä ei kuitenkaan saa kiinnittää äänestyskoppien ulkoseinälle.

Kuulakärkikynä, jolla äänestäjä tekee merkinnän äänestyslippuun, kiinnitetään narulla äänestyskoppiin. Vaalimateriaalin mukana on valmiiksi narutettuja kuulakärkikyniä ja suurennuslaseja, jotka myös kiinnitetään äänestyskoppeihin.

Esimerkkikuva äänestyskoppista on seuraavanlainen:

Äänestyskoppien sijoittamisessa vaalihuoneistoon on kiinnitettävä erityisesti huomiota vaalisalaisuuden säilymiseen. Äänestyskoppien välillä on oltava riittävästi tilaa, jotta kulku kuhunkin koppiin voi tapahtua häiritsemättä muissa kopeissa olevia äänestäjiä.

Äänestyskoppeja ei pidä sijoitella niin, että kulku niihin tapahtuu muiden koppien takaa. Äänestyskoppien sijoittelussa tulee varmistua siitä, että rakennuksessa mahdollisesti olevat valvontakamerat eivät vaaranna äänestäjän vaalisalaisuutta.

Äänestyspaikan **valvontakamerat on syytä huputtaa, kääntää sivuun tai laittaa pois päältä.**

ÄÄNESTYSPAIKAN OPASTEET

Opastus äänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi ulkona esimerkiksi nuoliopasteilla. Myös sisälle äänestystilaan on järjestettävä tarpeelliset opasteet.

JÄRJESTYS ÄÄNESTYSPAIKALLA

Vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että järjestys äänestyspaikalla säilyy moitteettomana ja äänestys sujuu häiriöttä. Vaalilautakunnan on myös muistettava, että äänestys hoidetaan kunkin äänestäjän kohdalla kiireettömästi, kohteliaasti ja asianmukaisella arvokkuudella.

Jos äänestyspaikalle syntyy ruuhkaa, vaalilautakunnan on tarvittaessa ohjattava kohteliaasti äänestäjiä jonoihin ja huolehdittava, että äänioikeuttaan käyttäneet poistuvat äänestystilasta.

Vaalilautakunnan on myös valvottava, ettei äänestyspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä pidetä puheita, jaeta painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia eikä siellä millään tavoin yritetä vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Jos näitä määräyksiä rikotaan tai yritetään rikkoa, on häiritsijä poistettava äänestyspaikalta.

Jos tapahtuu jotakin, mikä vaikuttaa äänestystoimituksen säännölliseen kulkuun, on syytä välittömästi soittaa keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 13344.

KUVAAMINEN ÄÄNESTYSPAIKALLA

On mahdollista, että tiedotusvälineet tai äänestäjät esittävät toivomuksen saada kuvata äänestyspaikalla. Vaalilautakunnan on kussakin yksittäistapauksessa erikseen arvioitava, voidaanko kuvaaminen sallia. Kuvaaminen ei saa mitenkään vaarantaa vaalisalaisuutta eikä järjestystä äänestyspaikalla.

Jos kuvaaminen sallitaan äänestyspaikalla, voi olla mahdollista, että äänestäjät eivät haluaisi tulla kuvatuksi. Kuvattavalta henkilöltä onkin syytä kysyä lupa kuvaamiseen.

ÄÄNIOIKEUS EDUSKUNTAVAALEISSA

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä 14.4.2019 täyttää 18 vuotta. Äänioikeutettuja ovat siten 14.4.2001 ja sitä aikaisemmin syntyneet Suomen kansalaiset.

Jos äänestäjän äänioikeudesta tai äänestysalueesta on epäselvyyttä, asiaa voi tiedustella keskusvaalilautakunnan toimistosta puhelimitse 09 310 13344.

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN ALOITTAMINEN

Vaalipäivän äänestys on aloitettava

sunnuntaina 14.4.2019 kello 9

ja

sitä on jatkettava yhtäjaksoisesti kello 20:een asti.

Vaalilautakuntaan kuuluvien sekä vaaliavustajien on ehdottomasti saavuttava äänestyspaikalle niin hyvissä ajoin, että äänestystoimitus voidaan aloittaa täsmällisesti.

Jos vaalilautakuntaan kuuluvista joku ei saavu paikalle, on siitä ilmoitettava keskusvaalilautakunnan toimistoon, puh. 09 310 20003 tai 09 310 13344.

Äänestystoimituksen alkaessa vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on näytettävä läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä (vaalilaki 74 §).

Myös keskusvaalilautakunnan keltaisella **sinetöintiteipillä suljettu äänestyslippupaketti tulee samassa yhteydessä näyttää läsnä oleville äänestäjille.**

Ennen kuin äänestyslippupaketin sinetti murretaan, kaikkien paikalla olevien vaalilautakunnan jäsenten tulee todeta äänestyslippupaketin teippaukset ehjiksi.

Tämän jälkeen

- a) vaaliuurnan sisäkansi lukitaan, ja sen kahdesta avaimesta puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ottaa haltuunsa toisen ja joku lautakunnan jäsenistä toisen

tai

- b) avaimien puuttuessa vaaliurna suljetaan sinetöintiteipillä, johon puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja joku jäsenistä merkitsevät nimikirjoituksensa.

Vaaliuurnaa ei saa avata ennen kuin äänestys on päättynyt ja ääniä ryhdytään laskemaan.

ÄÄNESTYSTOIMITUS

Äänestystoimituksessa on seuraavat vaiheet:

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen.
2. Äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon.
3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle.
4. Äänestäminen.
5. Äänestyslipun leimaaminen.
6. Äänestystoimituksen päättäminen.

1. Äänestäjän henkilöllisyyden toteaminen

Ilmoittautuessaan äänestämään äänestäjä on velvollinen esittämään vaalilautakunnalle selvityksen henkilöllisyydestään.

Henkilöllisyystodistuksina käyvät esimerkiksi ajokortti, passi, kuvallinen Kela-kortti, sähköinen henkilökortti tai muu henkilöllisyystodistus, jossa on henkilön täydellinen nimi, henkilötunnus, henkilön nimikirjoitus, todistuksen antajan leimalla leimattu henkilön valokuva sekä todistuksen myöntämispäivä ja myöntäjän allekirjoitus.

Henkilöllisyyden todistamiseen **ei kelpaa** postitse saapunut ilmoituskortti (ilmoitus äänioikeudesta) eivätkä kuvattomat asiakirjat. Äänioikeutta ei myöskään saa käyttää asiamiehen välityksellä.

Aiemmissa vaaleissa on käynyt ilmi, että jotkut, useimmiten varsin iäkkäät, äänioikeutetut eivät omista voimassa olevaa passia, ajokorttia tai muutaakaan vastaavaa asiakirjaa, jolloin äänestäjän henkilöllisyyden selvittäminen voi olla ongelmallista. Tällaisissa tapauksissa vaalilautakunnan on pyrittävä arvioimaan tilanne kokonaisvaltaisesti sen perusteella, miten luotettavana se pitää äänestäjän muuta selvitystä. Äänestäjällä voi olla muita asiakirjoja, joista hänen henkilöllisyytensä ilmenee. Äänestäjä saattaa esittää esimerkiksi vanhentuneen kuvallisen henkilöllisyystodistuksen ja voimassa olevan kuvattoman

Kela-kortin. Lisäksi äänestäjän mukana voi olla saattajia, jotka kykenevät selvittämään oman henkilöllisyytensä ja suullisesti todistamaan saatettavan henkilöllisyyden.

Vaalilautakunnan on edellä kuvatuissa tilanteissa käytettävä harkintavaltaansa. Yhtäältä tulee huolehtia, että kaikki äänioikeutetut voivat käyttää äänioikeuttaan, mutta toisaalta myös, että kukaan ei äänestä toisen nimissä tai toisen puolesta ja että merkintä äänioikeuden käyttämisestä tehdään vaaliluetteloon oikean henkilön kohdalle. Edellä mainitut esimerkit voidaan hyväksyä selvityksiksi äänestäjän henkilöllisyydestä silloin, kun vaalilautakunta pitää saatua selvitystä kokonaisvaltaisesti luotettavana. Selvityksestä pitää tehdä merkintä vaalipöytäkirjaan.

Epäselvissä tilanteissa on syytä ottaa yhteyttä keskusvaalilautakuntaan puhelimitse 09 310 13344.

2. Äänestäjän äänioikeuden toteaminen ja äänestämisen merkitseminen vaaliluetteloon

Vaaliluettelo, jota vaalilautakunnat käyttävät äänestyspaikoilla, on tulostettu kahteen osaan ja sinetöity etukäteen. Yhdessä kansiossa ovat äänioikeutetut A:sta K:hon ja toisessa kansiossa äänioikeutetut L:stä Ö:hön.

Vaalilautakunnan tulee tarkoin huolehtia siitä, että äänestäjä ei saa äänestää ennen kuin hänet on todettu äänioikeutetuksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tehtävään määrätty vaalilautakunnan jäsen

- etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen,
- tarkastaa, että äänestäjä ei ole äänestänyt ennakoon: sarakkeessa xx-2019 ei ole merkintää **E** ja
- tekee merkinnän äänestämisestä merkitsemällä äänestäjän nimen kohdalle sarakkeeseen xx-2019 joko V-kirjaimen, rastin (**X**) tai vinoviivan (/).

Virheiden välttämiseksi merkinnät vaaliluetteloon on tehtävä huolellisesti.

Vaaliluettelosta on esimerkki liitteessä 1.

Suosittelavaa on tarkastaa äänestäjän äänioikeus henkilötunnuksen perusteella, jolloin välttyään virhemerkinnöiltä, jos vaaliluettelossa on useita samannimisiä äänioikeutettuja.

Vaaliluettelossa ovat ne äänioikeutetut, jotka **eivät** ole äänestäneet ennakoon. Äänioikeutettu voi äänestää vaalipäivänä vain sillä äänestysalueella, jonka vaaliluetteloon hänet on merkitty, jolloin ratkaisevaa on se, missä hän on asunut 22.2.2019.

Jos äänestäjän nimeä ei löydy vaaliluettelosta tai hänet on merkitty ennakoon äänestäneeksi (sarakkeessa xx-**2019** on merkintä **E**), mutta äänestäjä ei oman ilmoituksensa mukaan ole äänestänyt ennakoon, asia tulee **ehdottomasti** tarkistaa keskusvaalilautakunnasta puhelimitse 09 310 13344, sillä keskusvaalilautakunta voi selvittää asian hallussaan olevista asiakirjoista.

Keskusvaalilautakunnan toimistosta voi myös tiedustella väärään äänestyspaikkaan tulleen äänestäjän oikeaa äänestyspaikkaa. **Vaalilautakunnan on kuitenkin pidettävä huoli, että muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.**

Vaaliluettelon käyttämisessä on huomioitava se, että äänestämistä koskevat merkinnät eivät ole julkisia ennen kuin vaalitoimitus on päättynyt. Jos äänioikeutetun kohdalle on äänioikeusrekisteriin merkitty tieto turvakiellosta, hänen kohdallaan on vaaliluettelon sarakkeessa *Huomautuksia* merkintä **T**. Tällaisen äänioikeutetun osalta vaaliluettelossa olevat tiedot eivät ole julkisia edes vaalitoimituksen päättymisen jälkeen. Muuten vaalitoimitus suoritetaan heidän osaltaan normaaliin tapaan.

2.1 Tietosuoja

Äänestäjien henkilötietoja käsiteltäessä on huomioitava yksityisyyden suoja: henkilötietoja ei saa kertoa ulkopuolisille ja niitä pitää käsitellä siten, että ne eivät vahingossakaan paljastu ulkopuolisille.

Mikäli äänestäjältä joudutaan kysymään henkilötunnusta, vaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että paikalla olevat muut äänestäjät eivät kuule äänestäjän henkilötietoja.

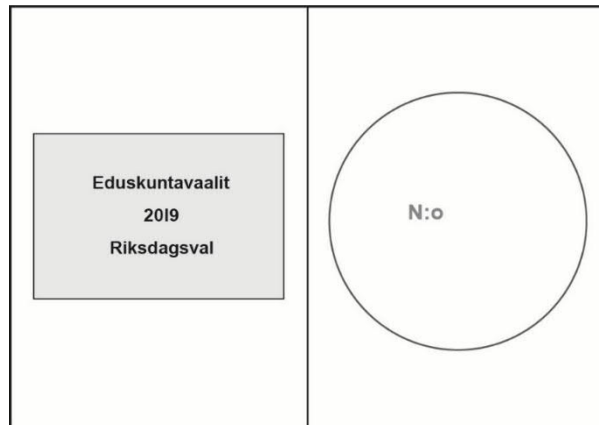
Vaalilautakunnan on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että äänestämään ilmoittautuva henkilö näkisi mahdollisimman vähän vaaliluetteloa. On mahdollista, että äänestäjä voisi vaaliluettelosta saada selville äänioikeutettujen henkilötunnuksia. Vaalilautakunnan on hyvä huolehtia siitä, että äänestäjä pysyy riittävän etäällä vaalivirkailijasta silloin kun tämä etsii hänen nimeään vaaliluettelosta.

Aikaisemmista vaaleista poiketen vaaliluettelot ovat A3 –kokoisissa kansioissa, jolloin kansion kantta voi käyttää näkösuojana.

3. Äänestyslipun antaminen äänestäjälle

Tarkastettuaan vaaliluettelosta, että äänestäjä on äänioikeutettu, vaalilautakunnan jäsen ojentaa äänestäjälle **yhden avatun äänestyslipun** niin, että äänestyslipussa oleva teksti on äänestäjän näkökulmasta oikeinpäin.

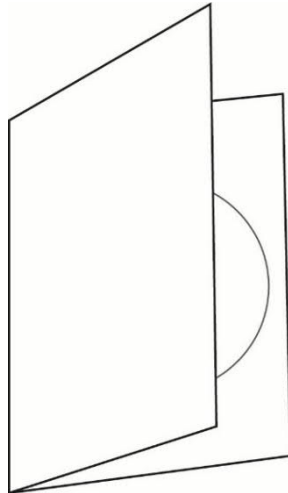
Vuoden 2019 eduskuntavaalien äänestyslippu on seuraavanlainen:

Äänestysliput takertuvat helposti toisiinsa. On hyvä varmistaa sormin tunnustelemalla, että äänestyslippuja on vain yksi kappale ja se on painoasultaan virheetön. Mikäli äänestyslippu on virheellinen, äänestäjälle annetaan uusi äänestyslippu. Virheellinen äänestyslippu on revittävä.

4. Äänestäminen

Äänestäjä merkitsee äänestyskopissa äänestyslippuun ehdokkaansa numeron ja palaa taitettu äänestyslippu mukanaan vaalilautakunnan luokse.

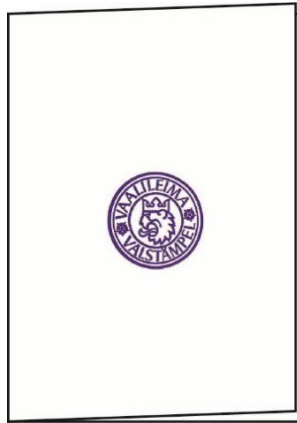

Mikäli äänestyslippu menee pilalle virheellisen merkinnän tai muun syyn vuoksi, äänestäjälle on tämän pyynnöstä annettava uusi äänestyslippu. Pilalle mennyt äänestyslippu on revittävä niin, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestyslipun voi repiä äänestäjä itse tai vaalilautakunnan jäsen. **Äänestäjälle on kuitenkin ilmoitettava, että halutessaan hän saa itse repiä pilalle menneen äänestyslipun ja ottaa revityt palaset mukaansa.**

5. Äänestyslipun leimaaminen ja sen pudottaminen vaaliurna

Äänestyslipun leimaamisen hoitaa vaalilautakunnan jäsen. Puheenjohtajan ei itse pidä huolehtia leimaamisesta, koska hänellä on vaalitoimituksen seuraamisessa riittävästi huolellisuutta vaativaa työtä. Onkin suositeltavaa, että puheenjohtaja vain valvoo äänestyksen yleistä kulkua.

Oleellista leimaamisessa on se, että leima painetaan **keskelle** taitettua äänestyslippua ja että siitä jää **selvä jälki**.

Leimaamisen jälkeen äänestäjää pyydetään pudottamaan äänestyslippu vaaliurna.

Äänestyslippu on ehdottomasti leimattava. Leimaamisen laiminlyönti tekee äänestyslipun mitättömäksi. Puheenjohtajan ja leimaamisesta huolehtivan jäsenen on valvottava, että äänestäjä ei laita leimaamatonta äänestyslippua urnaan.

Käytännössä on havaittu hyväksi keinoksi se, että urnan päällä pidetään paperia tai pahvia, joka siirretään syrjään, kun äänestäjä laittaa äänestyslipun urnaan. Näin vältetään siltä, että äänestäjä vahingossa laittaisi leimaamattoman äänestyslipun urnaan.

YHTEENVETO ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN VAIHEISTA 1-5

Äänestystoimitus voidaan yksinkertaistettuna kuvata seuraavasti:

ÄÄNESTÄJÄ	VAALILAUTAKUNTA
1) Äänestäjä ilmoittautuu vaalilautakunnalle ja selvittää henkilöllisyytensä. Äänestäjä vastaanottaa äänestyslipun. 2) Äänestäjä tekee äänestysmerkinnän äänestyslippuun äänestyskopissa. 3) Äänestäjä ojentaa äänestyslipun leimattavaksi. 4) Äänestäjä pudottaa äänestyslipun vaaliurna. 5) Äänestäjä poistuu äänestyspaikalta.	A) Jäsen - etsii vaaliluettelosta äänestäjän nimen, - tarkastaa, että äänestäjä ei ole äänestänyt ennakoon ja - tekee vaaliluetteloon merkinnän äänestämisestä. B) Jäsen antaa äänestäjälle äänestyslipun. C) Jäsen leimaa äänestyslipun ja pyytää äänestäjää pudottamaan äänestyslipun vaaliurna.

ÄÄNESTYSTOIMITUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Vaalipäivän äänestyksen tulee jatkua yhtäjaksoisesti kello 20:een saakka. Ennen kello 20:tä paikalle saapuneilla äänestäjillä on oikeus äänestää. Tasan kello 20 on suljettava pääsy äänestystilaan tai paikkaan, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan. Sulkemisesta on ilmoitettava paikalle saapuneille äänestäjille.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julistaa vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi, kun kaikki ajoissa paikalle saapuneet äänioikeutetut ovat äänestäneet. Kellonaika, jolloin äänestys on julistettu päättyneeksi, merkitään vaalipöytäkirjan sivulle 3 (ks. liite 2, sivu 3).

Tämän jälkeen ryhdytään äänestyslippujen ennakkolaskentaan (alustava ääntenlaskenta).

ALUSTAVA ÄÄNTENLASKENTA

Alustavan ääntenlaskennan ohjeet toimitetaan postitse sekä jaetaan vaalilautakunnan puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille lauantaina 13.4.2019 vaalimateriaalin luovutustilaisuudessa kello 12.00–16.00 Kallion virastotalon ala-aulassa, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki.

VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄMINEN

Yleistä

Vaalilautakunnan on määrättävä yksi jäsen pitämään vaalipäivän äänestyksestä vaalipöytäkirjaa, joka on **täytettävä huolellisesti**. Lyijykynää ei saa käyttää. Vaalipöytäkirjasta on esimerkki liitteessä 2.

Vaalipöytäkirjaan merkittävät tiedot

Vaalipöytäkirjan 1. sivulle merkitään:

- Vaalien nimi (eduskuntavaalit 2019), vaalipiiri, kaupunki ja äänestysalueen numero.
- Vaalilautakunnan kokoonpano:
 - puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten nimet,
 - vaaliavustajien nimet,
 - äänestäjien itsensä valitsemien avustajien nimet,
 - pöytäkirjanpitäjän nimi.

Vaalipöytäkirjan 2. sivulle merkitään:

- Vaalilautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten, varajäsenten ja vaaliavustajien läsnäoloajat.

Vaalipöytäkirjan 3. sivulle merkitään:

- Vaaliluettelon mukaan äänestysalueen äänioikeutettujen lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan sekä ennakolta äänestäneiden lukumäärä ja jakautuminen sukupuolen mukaan. Nämä tiedot löytyvät vaaliluettelon laskelmasivulta: katso liite 3.
- Vaalipäivän äänestys aloitettiin kello 9.00, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja näytti läsnä olleille äänestäjille, että vaaliurna oli tyhjä.
- Kellonaika, jolloin vaalilautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja julisti vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi.
- Vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä (miehiä, naisia, yhteensä).
- Vaaliurnassa olleiden äänestyslippujen lukumäärä.
- Tarkastuksessa mitättömiksi ehdotettujen äänestyslippujen lukumäärä.
- Hyväksytyjen äänestyslippujen lukumäärä. Kunkin ehdokkaan hyväksi annettujen äänestyslippujen lukumäärä merkitään **vaalipöytäkirjan liitelomakkeeseen**.
- Päivämäärä ja kellonaika, jolloin äänestysliput paketoitiin ja sinetöitiin (ks. alla *Jälkitoimenpiteet, kohta 1. Äänestyslippujen paketoiminen*).
- Äänestyslippuja järjestettäessä ja laskettaessa saapuvilla olleiden henkilöiden nimet (esimerkiksi mahdolliset vaalitarkkailijat).

Erityisen tärkeää on verrata äänestyslippujen määrää ja vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärää. Näiden lukujen tulee olla samat. Jos luvut poikkeavat toisistaan, äänestysliput ja vaaliluetteloon tehdyt merkinnät on laskettava uudelleen, kunnes saadaan täysin luotettava selvyys vaaliurnassa olleiden äänestyslippujen lukumäärästä. Jos luvut edelleen poikkeavat toisistaan, erotuksen syy on tutkittava ja selitys on merkittävä vaalipöytäkirjaan.

Vaalipöytäkirjan 4. sivulle merkitään:

- Huomautukset mahdollisista vaalipäivän äänestyksen säännölliseen kulkuun vaikuttaneista seikoista (esimerkiksi toimitus on jouduttu hetkellisesti keskeyttämään järjestyshäiriön takia).
- Pöytäkirja on luettu julki ja tarkastettu.
- Pöytäkirjanpitäjän, puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä yhden jäsenen allekirjoitukset.

Aiemmissa vaaleissa on ilmennyt tapauksia, että vaalipöytäkirja on täytetty puutteellisesti: esimerkiksi puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tai jäsenen allekirjoitus on puuttunut vaalipöytäkirjasta. Mikäli vaalipiirilautakunta äänestyslippujen tarkastuslaskennan yhteydessä havaitsee vaalipöytäkirjan puutteelliseksi, se voi pyytää jälkikäteen vaalilautakunnalta selvitystä asiasta.

JÄLKITOIMENPITEET

Alustavan ääntenlaskennan jälkeen tehdään seuraavat jälkitoimenpiteet:

1. Äänestyslippujen paketoiminen

Hyväksyttäviksi ehdotetut äänestysliput laitetaan nippuihin ehdokasnumeron osoittamassa järjestyksessä. Näiden päälle pannaan mitättömiksi ehdotetut äänestysliput.

Äänestysliput laitetaan vaalimateriaalin mukana toimitettuun ruskeaan paperipussiin, joka suljetaan huolellisesti. Pussi sinetöidään sinetöintiteipillä niin, ettei sitä voi avata sinetöintiteippiä rikkomatta.

Sinetöimisen päivämäärä ja kellonaika on merkittävä vaalipöytäkirjan sivulle 3.

Lopuksi äänestysalueen numero ja äänestyslippujen lukumäärä merkitään sinetöidyn pussin päälle. Tähän voi käyttää vaalimateriaalin mukana jaettua lomaketta, joka teipataan sinetöidyn pussin päälle.

2. Vaalipöytäkirjan paketoiminen

Täytetty ja allekirjoitettu vaalipöytäkirja ja vaalipöytäkirjan liitelomake suljetaan erilliseen kirjekuoreen, joka sinetöidään. Kuoreen kirjoitetaan *vaalipöytäkirja, Helsingin vaalipiirilautakunta ja äänestysalueen numero.*

3. Äänestyslippujen, vaalipöytäkirjan ja muun vaalimateriaalin toimittaminen Kallion virastotalon ala-aulaan

Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan ja yhden jäsenen (ei avustaja) on yhdessä toimitettava Kallion virastotalon ala-aulaan, Toinen linja 4 A, 00530 Helsinki:

- Äänestysliput ja *Tiedotus 2* –lomakkeen sisältävä lähetys.
- Vaalipöytäkirjan ja vaalipöytäkirjan liitteen sisältävä kuori. **Vaalipöytäkirjaa ja vaalipöytäkirjan liitettä ei saa paketoita äänestyslippuja sisältävään lähetykseen, vaan ne tuodaan erikseen suljetussa ja sinetöidyssä kirjekuoreessa.**
- Vaaliluettelokansiot (2 kpl) ja vaalileimasimet (2 kpl) palautetaan erikseen. Niitä ei saa pakata muun vaalimateriaalin joukkoon.
- Muut lautakunnalle jaetut tarvikkeet (muun muassa kynät ja muut toimistotarvikkeet) palautetaan muovipussiin pakattuina uudelleen käytettäväksi.
- Käyttämättömät äänestysliput ja vaalilautakunnalle annetut ilmoituskortit pakataan erikseen ja palautetaan muun vaalimateriaalin mukana.

Täytetty palkkionmaksulomake, perustietoilmoitukset, matkakustannusten korvauslomakkeet, verokortit tai niiden kopiot palautetaan omassa kirjekuoreessaan taloushallintopalvelun (Talpa) pisteeseen.

Ennen kuin palkkionmaksulomake otetaan vastaan, tarkistetaan että varmasti kaksi vaalilautakunnan jäsentä on palauttanut vaalimateriaalin.

Puuttuvat verokortit voi jälkikäteen toimittaa palkkionmaksatusosastolle taloushallintopalvelun käyntiosoitteeseen Sörnäisten rantatie 27 A, 00500 Helsinki tai postittaa osoitteeseen Taloushallintopalvelu/palkkiot, PL 245, 00099 Helsingin kaupunki.

Äänestyspaikkakyltit jätetään äänestyskoppien ja vaaliuurnan yhteyteen äänestyspaikalle.

Vaaliurnan molemmat avaimet kiinnitetään narulla urnaan niin kuin ne olivat vaalitoimituksen alussa. Jos avaimet olivat erillisissä pusseissa, avaimet laitetaan takaisin näihin pusseihin.

HELSINGIN KAUPUNGIN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Helsinki

Helsingin kaupunki
Keskusvaalilautakunta

Eduskuntavaalit 2019

Vaalilautakunnan tehtävät

Yhteystiedot

09 310 133 44

kesvltk@hel.fi

Kaisaniemenkatu 3 B 16, 00100 Helsinki